

Předchůdcem Orfea našeho principála byla v době, kdy ještě žil v Brně, brněnská Ikska. Oficiálně X 59. To číslo se každoročně měnilo v soulase s letopočtem, ale o rok víc – jako že jde o jistou avantgardnost. (Slovo, které později principál nesnášel.)

*Po letech uskutečnil jeho bývalý spolužák z vysoké, Ladislav Vencálek, vystudovaný geolog, ale profesí novinář a publicista, rovněž zapletený do vzniku Iksky, s principálem obsáhlejší rozhovor, který pak vyšel, pro svoji přílišnou délku ve zkrácené podobě pod názvem **Dobral jsem se pravdy s Ikskou** v jihomoravské mutaci **MF dnes**, dne 23. 5. 2008. Protože fakta, která rozhovor přináší, dokumentují nejen prehistorii kořenů současného Orfea, ale dokumentují i tehdejší dobu a její atmosféru, otiskujeme tento rozhovor v jeho nezkrácené podobě.*

Malá divadla z konce padesátých a z let šedesátých zvolna mizí z paměti, jako celé to období, ve kterém se lidé znovu prodírali ke svobodě a normálnímu lidskému uvažování. Je dobře, že pod patronací bývalého ministra kultury Pavla Dostála vznikly sborníky, které mapují život a působení mnoha desítek divadel malých forem, jak se jim říkalo, jež se na tomto osvěžujícím proudění podílela nemalou měrou. Zájemce nechť si otevře „Pódia z krabičky“, z roku 2005 anebo pokračování „Divadla svítící do tmy“, z roku následujícího. Najde podrobné seznamy inscenací i jmen, vzpomínky i hodnocení. Tento článek připomíná úplně počátky jednoho z nejznámějších tehdejších amatérských divadel, brněnské Iksky, kterou založili brněnští studenti v roce 1958. Ikska působila pak na českomoravské a brněnské scéně až do roku 1987. Snad tato montáž vzpomínek přiblíží dnešním studentíkům dobu hledání a zrání jejich otců, ne-li dědů.

Pásmo ze života nejslavnějšího brněnského amatérského divadla, které vzniklo před padesáti lety

I ty nejkrásnější nohy

Kdy to všechno začalo? V dobách, ve kterých všichni, kdož budou vystupovat v příštích řádcích rozum brali. Po válce. A v padesátých letech. Básníci, nebásníci. A ti básníci básnili: „*Soustruhy – kočky spokojené – předou si o stošest – kampak na Frantu – toho ta jeho poslouchá jedna radost – a jeho křivka „Výkon dne“ má křídla – a soustruh – kočka – drápne tam a sem – a válečků je! – jeden jako druhý.*“ A později se za to styděli. Někteří.

A nebásníci? Mé první setkání s Radimem Vašinkou, jedním ze zakladatelů divadla X, se odehrálo v posluchárně mineralogického oddělení tehdejší přírodovědecké fakulty brněnské university. Vašinka studoval Rudé právo a brblal: Zase nesplnili. Zase nesplnili. Kdo co, ptám se: Důl. Nosek. Už dluží jednu celodenní směnu. Jestli to tak půjde dál...

Vašinko, povídám po letech. Tos myslel vážně? „Myslel,“ povídá. „Já to měl těžké. Byl jsem z chudé rodiny. Tatínek byl stolař, maminka švadlena. Jejich rodiče z obou stran proletáři. Tehdy ještě existoval proletariát. Kde se člověk měl co dozvědět? Až později začala být bolševická praxe tak názorná, že člověk začal leccos tušit. Vzpomínám si, jak po válce se šel tatínek přihlásit do strany ke komunistům. Po tom, jak se mu žilo za té 1.republiky. Přišel domů a prohlásil, že když viděl kdo se k nim hlásí, tak že se otočil a šel pryč. Později mu bolševik zrušil stolařskou dílnu. Ne nějakým zákazem, to ne, jen nedostal příděl dřeva. A pak už, nějak souběžně s tou lkskou, jsem se začal dobírat pravdy sám. A díval jsem se kolem sebe už ne dětskýma očima. Ale došel jsem jen k názoru, že komunisté se zpronevěřují svým vlastním idejím. Že takhle se onen socialismus dělat nemůže. A ve své praxi jsem začal provozovat v podstatě protirežimní politiku. Svým divadlem... Aniž bych fandil slovy písně „Až k nám přijdou hoši z júesej...“

Nepředbíhejme. Radim Vašinka i Zdeněk Čecháček, zakladatelé souboru X 59 jsou ještě studenty, když soudruh Chruščov odhaluje svým národům, že soudruh Stalin má na svědomí miliony mrtvých. Souběžně je možno v básních odhalit i dívčí ňadro. Kudrnaté soudružky v modrých košilích náhle přestávají bojovat proti dvoukolektivům – co to bylo? No, to když spolužák se spolužačkou ze studijního kruhu například šli spolu do kina bez kolektivu. Nakladatelství Svět sovětů jde odvážně v čele nové doby a v knihkupectvích se po dlouhé době objevují milostné verše:

*Břitvou ses ráno škrábl do pysku.
Co hezkých dívek nosíš v notýsku!*

*Dívek je mnoho, jedna ale je,
Pro kterou tady kvetou aleje*

*I kdybys pro ni za moře měl plout
Tu dívku musíš musíš najít*

*Dukátů nemá zlatou truhlici,
tvé štěstí jí však leží na srdci.*

Tento „skvost“ Sergeje Ščipačeva v „přebásnění“ Ladislava Fikara z tehdy nesmírně populární sbírky Sloky lásky vtrhl na český knižní trh v celkovém nákladu 44 500 výtisků na bezdřevém papíru za 10 Kčs. To přece muselo mít následky!

A že mělo. Psal se rok 1956. Což opravdu jsou zapomenuti skuteční básníci? Zapomenut je i v Brně Halas?

*Slušno prý si zpívat
Atom
Co na tom
Bikini dají do šlágrů
Neutopitelné husy to zakejhají
do cinkotu metálů
Kručí to ve mně děsem
a nic není po ruce
Nechci být masem vzduchu okolo
jak se to líbí jim
nechci být kulem vyhlášek
veřejným míněním
nechci být nápovědou
co polyká jen prach
těch jejich komedií
hraných na márách
Pták hlas
Pták svoboda
Pták prostor...*

píše Halas mezi lety 1945 až 1949 ve sbírce A co básník. Ale ta vychází až v roce 1956. „Osm let ležel rukopis nevydán. Karanténa veršům neublížila,“ říká Ludvík Kundera v doslovu. „Bylo by snadné psát na okraj těchto veršů komentář s dobovými citáty ...vyložit je jako přímou polemickou odpověď na zvolna prosakující kulturně politické směrnice o oklešťování literatury minulé i současné, o nutnosti dirigovat básníka, aby byl „kúlem vyhlášek“, ale básník vidí víc – vidí morálku...“, dodává.

A to už běží roky 1958, 1959, čas trhl oponou a zpoza ní se jakoby na povel vyrojí malá divadla. Všeobecně se má zato, že předobrazem všech byli Voskovec a Werich, ať už to byl Semafor, nebo Reduta a desítky jiných. A všeobecně se má za to, že předobrazem těch nových malých forem jinde než v Praze, tedy na venkově, byl Semafor a Suchý a Šlitr.

Ale kdeže:

„Malá pražská divadla neměla na nás žádný vliv,“ říká Radim Vašinka. „Věděli jsme o nich, to ano, ale Semafor byl pro nás spíš kabaret. My byli přes poezii, že kočka seděla v botě a kdesi štěkal pes nás, tedy mne, abych plošně nezobecňoval, nijak nevzrušovalo. Já vězel po uši v Halasovi. Pickovým kabaretem, Paravánem, když jsem se s ním později na vlastní oči seznámil, jsem dokonce opovrhoval jako estrádou. Neoprávněně, pochopitelně. Asi. Příliš zaujat pro svůj způsob... Vše vycházelo z reakce na dobu, souběžně, snad po celé republice. A nás inspiroval Ludvík Kundera. Za boha si nevzpomenu, jak k tomu došlo, že jsme se kdy setkali. Ale stál přímo u toho, když jsme zakládali Iksku. Vybavil nás se Zdeňkem Čecháčkem teoretickým spisovatelem E. F. Buriana a stal se jakýmsi naším kmotrem. Gramofonová deska se záznamem Burianovy Vojny, kterou jsme si se Zdeňkem Čecháčkem donekonečna přehrávali, byla později inscenačním principem představení z Prévertových veršů – „Velké prádlo“, postavené právě na voice-bandově intonovaném a rytmizovaném přednesu. To byla Zdeňkova inscenace.“

Prévert: zjevení v době, kdy stále ještě zněly verše, jsou-li to verše, například, Jindřicha Hilčra, které by si mohli dát do štítu i dnešní mladí komunisté:

*Omyly jednotlivců
neznamenaají konec myšlenky
nad kterou bdí Lenin
Již nikdy smrt! – volají zástupy
a pevnými mosty spojují břehy
Usmívá se Lenin.*

Jaká to úleva a jaká to jiná dimenze, jaké to překvapení, když do ticha naplněných hledišť zaznívaly dva nepatetické hlasy:

*Ani tisíce a tisíce let
nestačí vypovědět
vteřinu věčnosti kdy jsi mne políbil
kdy jsem tě políbila
jednou rána ve svítivé zimě
v parku Montsouris v Paříži
V Paříži
Na Zemi
která je hvězdou.*

Bylo to vysvobození. Byla to léta osvobozování slov i jeviště. Divadlo X přinášelo nejen nekonvenční texty a písničky, ale také nové jevištní ztvárnění básniček, aforismů a textů. Ve Velkém prádle se objevily žebříky a pruhovaná trička a budiž řečeno, že potom na mnoha dalších ročnících Wolkerova Prostějova mnoho soborů vystupovalo na žebřících a v tričkách. Snad nejznámější a nejslavnější představení lksky, Inzerát na skřivánka, přivedl na scénu texty Milana Uhdeho, Miloše Macourka, Miroslava Holuba, Josefa Kainara, Oldřicha Mikuláška a mnoha jiných. Mnohdy texty z hlediska doby problematické nebo inscenátory problematicky vyložené. Hlediště bývalo plné a to nejen spolužáček tehdejších studentů JAMU Jiřího Štědrone a Ladislava Freje, nebo spolužáků z přírodovědecké fakulty tehdejší brněnské university, kde studovali Vašinka a Čecháček.

Však citujme třeba Milana Uhdeho:

„Divadlo X 61 bylo pro mě prvním silným kulturním zážitkem, když jsem se na konci dubna 1960 vrátil ze zkrácené vojenské základní služby. Zdeněk Čecháček mě pozval na představení, které nedávno vytvořil se souborem, který tehdy nesl název X 61. Průhledná byla inspirace Burianovým děčkem, které si v letopočtu vždy přidávalo rok navíc proti platnému datu, aby manifestovalo zaměření na zítřek, a tedy budoucnost. Tak jsem uviděl scénickou montáž z tvorby Bertolta Brechta pod názvem My, bujaré pokolení. S verši tam režisér i recitátoři zacházeli nikoli jako s textem divadelní hry, nýbrž jako s metaforickým vyjádřením. Burianovský voiceband byl pro ně samozřejmostí a zněl úchvatně – znal jsem podobný projev jen z gramofonových desek s nahrávkami Burianových výtvorů vzniknuvších před válkou a posléze reprizovaných po roce 1956.

Neobyčejně podnětnou se stala přítomnost dalšího kamaráda, Radima Vašinky. Po několika nevyhraněných nebo málo vyhraněných pokusech se souboru

a jeho režisérům podařily dvě mimořádné inscenace: montáž z české poezie nemilostné Inzerát na skřivánka, do které jsem zahrnul verše a krátké texty autorů vyrovnávajících se s dobovým typem přizpůsobivce a oportunisty a kterou Radim Vašinka neobyčejně vynalézavě inscenoval, přičemž se mu podařilo získat jako účinkující dva studenty JAMU Jiřího Štědrně a Ladislava Freje, znamenitou recitátorku, studentku filosofické fakulty Hanu Pražanovou a její přítelkyni Gabrielu Wilhelmovou, na pěťici je doplnil Vašinka sám, vynikal osobitým a skvělým podáním, hudbu k mým písňovým textům a textům Vašinkovým a svým napsal Petr Skoumal. Krátce poté se objevilo Čecháčkovo pásmo z poezie Jacquese Préverta Velké prádlo, kde kromě uvedených účinkujících výborně recitovali Jaroslava Suchomelová a Rudolf Vévoda a několika pantomimickými čísly se obecnstvu poprvé představil mladý mim Ctibor Turba.

Obě inscenace měly obrovský ohlas jako u kritiky, tak u obecnstva a získaly si mimo jiné celostátní porotu i publikum na festivalu amatérského přednesu Wolkrův Prostějov. Statut souboru byl a zůstal amatérský, přestože ambice i snahy vedly ke statutu profesionálů. Bohužel se je nepodařilo naplnit.... Jak už to v takových souborech bývá, postupně došlo k neshodám, hádkám a divadlo se rozdělilo. Měl jsem na tom podíl a nevzpomínám na to rád, choval jsem se jako hlupák. Radim Vašinka poté přešel do Prahy, kde v Divadle Na zábradlí uvedl slavný pořad Vyšinutá hrdlička a nakonec zakotvil ve vlastním divadle, které pod jménem Orfeus působí za nesnadných podmínek v Praze dodneška a inscenuje moderní poezii pro okruh sice úzký, ale vděčný a věrný. Soubor X pokračoval pod původním jménem v inscenační praxi, pod vedením Zdeňka Čecháčka po léta oživoval brněnské kulturní dění nápaditými a nekonvenčními pořady plnými invence a humoru a dostal příležitost předvést své umění dokonce v zahraničí, a to nejednou.“

A Ladislav Frej:

„S „Inzerátem“ jsme tehdy jezdili do Prahy Na Zábradlí, kde v té době svítil Václav Havel, studující dramaturgie, motal se kolem nás i Miloš Macourek, který si brousil zuby na jednu naši kolegyni. Sedávali jsem s panem Vyskočilem (tehdy měl ještě zuby a slyšel), Jarda Pacovský z mládežnické redakce Československého rozhlasu s námi natáčel úryvky z našich představení. Povedl se mu ďáblův trylek: natočili jsme s Jirkou Štědrněm „Baladu o velkém pochodu“ na text Uhdeho, z představení V tornistře maršálskou hůl Karl Ludwiga Opitze, jejíž tři poslední verše zněly: „...dokud máme befély a dvě nohy v prdeli, ani chlup se na tom na všem nezmění.“ Pro jistotu jsme natočili dvě verze. Jednu S, druhou BEZ. Vysílala se ta S a to před Večerníčkem. Řešilo to z popudu rozhořčených rodičů grémium Československého rozhlasu.

Po ukončení JAMU jsme se pomalu rozprchli, Iksku v té době vedl Zdeněk Čecháček. Naše poslední představení byla „Historie VELIKÉHO OKRESNÍHO KÝŽALA“ Ludvíka Kundery, k níž napsal hudbu Pavel Blatný. Pak to zakázali. My s Jirkou jsme zůstali ve Večerním Brně, kde jel ještě naplno „Drak je drak“ s Lubošem Černíkem, se kterým jsem chvíli hrál Honzu, pak přišel Uhdeho „Král Vávra“, my ho hráli, v Praze u Burianů ho zakázali.... ale to už je jiná historie. Roky 1963 – 1965, když na to vzpomenu, byl krásný, krásný sen, byť za bolševika. A na tom trvám.

Jiří Štědroň:

„Byla to přece jen skvělá doba, ta kolem Iksky...Do divadla X61 mě v roce šedesát přivedl Petr Skoumal, se kterým jsem bydlel na koleji JAMU. Jako recitátora a zpěváka. Dělali jsme Uhdeho Inzerát na skřivánka. Já jsem přivedl spolužáka a kamaráda Freje. Vašinkovi se na mně líbilo, což uvedl dokonce písemně v jakémsi věnování, jak umím stylizovat. Tehdy jsem ovšem netušil, o čem je řeč, nicméně stylizoval jsem pilně dál. Připravili jsme s Inzerátem zlomový zájezd do divadla Na zábradlí. Hráli jsme Prévertovo Velké prádlo, Opitzovo V tornistře maršálskou hůl (režie a v obou případech skvělá muzika Skoumal) a Kunderova Velkého okresního Kýžala. Toho už jsem po Vašinkově odchodu do pražského angažmá režíroval já, muziku psal (a ohromně) Pavel Blatný. Začali jsme hrát na Šelepce. S Inzerátem jsme taky, nevím už ve kterém roce, vyhráli Wolkerův Prostějov. Ve čtvrtém ročníku (1963) se nám s Láďou Ikska začla trochu křížit se studiem, taky Vašinka a Skoumal byli už pryč, zkrátka nějak to odšumělo. Šli jsme s Láďou ještě společně do angažmá (k Sokolovskému do Večerního Brna - a hned k výtečnému - a konfliktnímu - Uhdeho Králi Vávrovi), já ovšem po roce hned na vojnu a naše cesty se rozešly. Na vojně (AUS) jsem začal víc zpívat, takže po návratu do Brna, kdy v divadle už nebyl Frej ani Sokolovský, jsem velmi rychle a s úlevou přijal nabídku Gustava Broma a začal účinkovat s ním. Po roce jsem odešel do pražského divadla Apollo a už to všechno šlo svou cestou... Co mi přinesla Ikska? Rozhodně základní vztah k poezii. K jejím nejrůznějším formám i těm jaksí méně formálním. Seznámila mne se skvělými lidmi (vedle už jmenovaných třeba s Oldřichem Mikuláškem nebo Janem Skácelem. Ale i v Praze třeba s Milošem Macourkem, Honzou Vodňanským, Pavlem Šrutem, Poštulkou, Rytířem, atd., atd.) Ikska nebyla jen divadlo, bylo to hnutí - ve zlaté éře měla kolem stovky členů, byť na jevišti nás stávalo jen pár. V každém případě mně, venkovankovi, Ikska pomáhala pochopit dobu. Sladká i zlá šedesátá léta.“

(Obsáhle vylíčenou uměleckou života pouť bych doplnil jen drobnou připomínkou i slavné Štědroňovy éry se svázáckou normalizační zpěváckou skupinou Plameny. – Pozn. principála.)

Pavel Blatný:

„Proslulou X-ku jsem zažil především v samotných začátcích. Jejimi členy byli tehdy sami studenti (a studentky) a většinou amatéři (třeba posluchači lékařské fakulty a pod.) Já jako muzikant, který vytvářel hudební složku těchto představení hrané poezie (ať už klavírní improvizací nebo hudebním archivem) byl jednak jediný profík mezi členy X-ky a také věkově nejstarší. Třebaže 28 - 29 let nebylo od ostatních tak daleko. Jediný z nich, kdo přešel později do profesionální scény, byl Radim Vašinka, již tehdy vynikající recitátor. Sám jsem v té době také často doprovázel na večerech poezie přední recitátory brněnské činoherní scény. Vycítil jsem pak ten rozdíl v přístupu k interpretaci veršů. X-ka byla vždy prostá nadneseného patosu a při všech vadách na kráse a s důležitým prvkem scénického rozehrávání recitovaných veršů měla velmi blízko k mládí a také k později vzniklým divadlům malých forem. Ale pozor, vše stálo především na recitaci a službě přednášeným veršům.... Až jsme později uvedli scénické pásmo Ludvíka Kundery „Historie okresního Kýžala“ tak se prakticky z X-ky stalo divadlo malých forem...“

Mohli bychom též vzpomenout osudů dalších lidí a lidiček, kteří se pohybovali kolem Ixky. Většina z nich zůstala „amatéry“ na věky: Zdeněk Čecháček je nyní ředitelem vlastní mikrobiologické laboratoře, autor tohoto článku, v oněch dobách rovněž student přírodovědecké fakulty brněnské university si v těch „sladkých i zlých“ letech šedesátých odvezl Inzerát na skřivánka do svého prvního působiště – geologického průzkumu v Chomutově, kde záhy založil Divadlo v podloubí, v němž se vyhraněné politické texty snoubily s něžnými písněmi Jiřího Bulise – později skladatele brněnských divadel a filmové hudby. V textu zmíněný Rudolf Vévoda je nyní vyhlášeným urologem na penzi...Jaroslava Suchomelová bývalá redaktorka Svobodného slova už není mezi námi...

Takže otázkou je, co kromě vzpomínek vlastně z celé té éry zůstalo.

Ano, pánové Frej i Štědroň mají pravdu, šedesátá léta byla krásná. Ale jak napsal Stanislav Jerzy Lec: i ty nejkrásnější nohy někde končí.

P.S.: K tomu pak principál dnes dodává: Co je psáno, to jsem řekl, i když si myslím, že ne tak toporně, na tom nesejde. A zlatá šedesátá léta? Jen v porovnání s těmi padesátými.

O tom ostatně svědčí i dodatek z principálova archivu, doplňující Frejovu vzpomínku na natáčení Tornistry v Československém rozhlase. Obsahuje citace rozhořčených dopisů – ohlasy na ono vysílání songů z „Tornistry”, které získal přímo z mládežnické redakce rozhlasu (skvělé složení – pod náčelnicí Dášou Maxovou tam kromě Jaroslava Pacovského pracovali i Ludvík Vaculík, Ivo Možný, Míla Tikalová...), představující autentický dobový dokument., na němž je ovšem velice pozoruhodné, že text pobouřil posluchače sice po stránce „estetické”, ale naprosto ne ideově! Alespoň ty, kteří se ozvali. A přitom celá naše inscenace včetně rozhlasových ukázek měla až dost jednoznačný „protistátní” smysl. To ale oněm stěžovatelům asi nic neříkalo Těžko cokoli soudit, nevíme-li kdo jsou posluchači. Většinou, to přece známe, mlčí ti, kterým se to líbí.

Ale k věci – tady máme ony dopisy:

Tomu se říká dobré umění a hodnotné rozhlasové vysílání?

Dne 21.III.jsem slyšel v rozhlase po drátě skutečně „velmi hodnotné vysílání”. Neměl jsem sice právě dosti času a tím méně chuti poslouchat celý tento „hodnotný” program souvisle a úplně, protože si to nezasluhoval, ale jedno vím bezpečně – že takového něco nemá se skutečným uměním nic společného.

Osobně se divím (a nejsem sám), že takové, s odpuštěním „slátaniny” bez paty, bez hlavy, které jen proto, aby to bylo něco, co tu ještě nebylo, nebo prostě něco „odvážného”, se zpestří bůhví kde a proč sebranými vulgarismy (snad proto, aby se to rýmovalo), se vůbec dostanou na pořad takové instituce, jako je u nás rozhlas.

Zcela zvláštního výrazu se tomuto tzv.umění dostalo tím, že program byl zařazen na dobu těsně před vysíláním pořadu „Dobrou noc, děti”, kdy obvykle asi rodiče s dětičkami čekají na Hajaju. No už tím bylo dosaženo velikého výchovného cíle! Mně se to sice nemůže stát, nemám už malé dětičky, ale představte si, že by se Vás jako otce nebo matky bystré děcko zeptalo na zhodnocení a zdůvodnění toho, co zde bylo ke slyšení.

Pracuji v kulturních věcech na venkově, zabývám se mimopracovně uměním, literaturou, hudbou, je to můj koníček. Mám rád moderní umění a rozumím tomu, ale to nesmí být nějaké bezduché zpackaniny, které jsou od umění velmi vzdálené. Myslím, čím bude takových uměleckých projevů méně, tím pro rozhlas a naše umění vůbec lépe.

(Opakuji ještě, že texty k songům, provázejícím Opitzův text, napsal Milan Uhde. A byly skvělé. – Pozn.principála.)

-

Vážení a milý!

Predevčerm jsme slyšely vysílání pro mládež, a žádáme Vás aby jste taky vy s vaší strašnou sprostotou nás neoblažovaly, když už je slyšet všude tak, u vás žádáme slušný Český a ušlechtilý jednání rozhlas si platíme máme na to právo! (Bylo slyšet tyto slova Máme nohy v prdely nemění se na tom ani chlup.) Tak podruhé když nemůžete be toho být tak si mluve tak mezi sebou. A ty německý jména v rozhlase taky nechceme.

- - -

Soudruzí,

jak je slyšet, pořádná stará písnička nebo dechovka u nás v programu nemá místo, tu si musíme poslechnout jen ráno při cvičení prof.Letfuse. Z těch starých písniček jste nadělali „dojáky“, ale „novodobou písničku“, kde se zpívá o nohách v prdeli, tu do programu zařadíte. /.../ Bylo by myslím dobře, kdyby jste také vypsali anketu, co se posluchačům líbí a nelíbí.

- - -

/.../ Vcelku měl program svoje dobré jádro,

až v 18:45 jako když uhodí hrom zazněly z rádia úžasné verše, z nichž si pamatuji jen ten konec, který nás úplně uzemnil:

a nohy rostou v prdeli!

(připomínám, ve skutečnosti: Dokud máme befély / a dvě nohy v prdeli / ani chlup se na tom na všem / nezmění!/- pozn.principála)

S přemáháním a odporem to vypisují, ale nakonec nás sám rozhlas k tomu vychová, že tato květomluva z řeči všedního dne přejde i do písma. /.../

Nezdá se Vám to trochu silné a zvláště v relaci, určené mladým? Můžeme se potom divit hrubému vyjadřování mládeže ve vlaku, autobuse, kdy člověk jinak neslyší než „vole, vole, vole“ a mezitím v různých obměnách i rýmovačky podle vzoru Vašeho vysílání.

Je možné, že se hlasatel či herec schválně přefekl, pak již zítra by k této práci nepatřil.

Co je platná výchova školy ke slušnému chování, vyjadřování, citu pro naši krásnou mluvu, když ve Vašich relacích je pěkná mluva čím dál, tím vzácnější. Myslím, že každého musí ,rzet a nenachází důvod, proč např. i lidé s vytříbeným

slohem (s.Drda aj.), dostanou-li se k mikrofonu, naladí tón na styl ne lidového jazyka, ale lidového žargonu.

- - -

Styd'te se

za svůj program ze dne 21.t.m. „Mikrofon mladých“. Cituji do slova, buďme rádi, že máme befely a že máme nohy v ...

To bude pěkně vychovaná mládež. Bude hnusnější než dosud. A to se vysílá veřejným rozhlasem. To jsem ještě neslyšel.

K O N E C